

Oslo 10.11.2017

Buudir
Via e mail

INNSPILL TIL FLYTTING I FOSTERHJEM - SAMHANDLINGSFORLØP

Norsk Fosterhjemsforening viser til den digitale lenke Buudir har utarbeidet for flytting i fosterhjem - samhandlingsforløp.

Norsk Fosterhjemsforening har fått utsatt frist til i dag for innlevering av høringsinnspill.

Inspirasjon til samhandlingsforløpet er hentet fra pakkeforløpet i helsesektoren. Også innen barnevernet skal dette være et verktøy for å bedre kvaliteten på tjenester, øke forutsigbarheten og samhandling mellom ulike aktører.

Innenfor fosterhjem har det til nå har vært mye opp til tilfeldighetene hvilke tjenester de forskjellige fosterhjemmene, og dermed fosterbarnet, har fått. Det har blant annet vært avhengig av hvor i landet fosterhjemmet har vært plassert.

Norsk Fosterhjemsforening anser at det utarbeidete utkast til samhandlingsforløp er et konstruktivt tiltak og et godt utgangspunkt for kvalitetsheving av arbeidet innen fosterhjemsområdet. Det er tydelig at det ligger mye godt arbeid i utkastet. Det synliggjør de faser som må gjennomføres for etablering av et fosterhjem, og hva som må etableres i de ulike stadier. Det gis også på en enkel måte tilgang til mye relevant informasjon. Forløpet kan bli mer forutsigbart for de private aktørene når man ser beskrevet roller og hva som skal gjøres i de forskjellige faser, samt hvem som involveres når. Det kan også være nyttig for ulike instanser i barnevernet å få beskrevet hva som skal gjøres når. Vi ønsker at det skjer en evaluering av dette tiltaket en tid etter at det er tatt i bruk, for å se om man oppnår resultater. Skal man se etter resultater må imidlertid målene klart defineres, slik at man vet hva som skal måles.

Hvem skal være adressat for den digitale veilederen? Er det internt til bruk i barnevernstjenesten? Vi anser at fosterhjemmene må gjøres oppmerksom på denne.

Norsk Fosterhjemsforening
Storgata 10A, 0155 OSLO
Tlf 46504398 E-post: post@fosterhjemsforening.no
Organisasjonsnummer. 956 862 779 MVA
www.fosterhjemsforening.no

Vi ønsker at samhandlingsforløpet utvikles ytterligere til å løse de utfordringer som gjør seg gjeldende innen fosterhjemsområdet, og at man i større grad kopierer det som gjøres i pakkeforløpet innen helse. Vi kommer med en del forslag i det følgende.

Bufdir har bedt om at innspill gis i de ulike rubrikker i den digitale lenken. Vi foretrekker å gi innspill skriftlig i et høringsbrev i stedet for i de digitale lenkene, da det på denne måten er lettere å gi et sammenhengende høringsinnspill. Det hadde lettet arbeidet med høring, om teksten Bufdir ønsker å få tilbakemelding på hadde vært formidlet i et nedlastbart dokument slik at høringsinstansene enklere kunne se helheten i forslaget. Slik det er nå må man klikke seg ut og inn i deltekster som vanskeliggjør helhetlig oversikt. Vi anbefaler ved bruk av det endelige resultat at samhandlingsforløpet lages som et nedlastbart dokument slik der er gjort innen helsesektoren, i tillegg til det digitale formatet den har i dag. Vi anser at Bufdir sin bruk av digital versjon kan være hensiktsmessig og bla gjøre oppdateringer enklere.

1. Formål, varighet og hvem samhandlingsforløpet retter seg mot

Formålet med samhandlingsforløpet:

«Målet med samhandlingsforløpet er bedre og mer forutsigbar hjelp og støtte, og at barnet får en god opplevelse av flytteprosessen»

Slik teksten lyder nå er det ikke definert hvem som skal få mer forutsigbar hjelp og støtte og hvordan det er tenkt gjennomført (er det både barnet, fosterforeldre og barnets foreldre?). Dette bør angis. Det fremgår at barnet skal få en god opplevelse av flytteprosessen. Av pakkeforløpet i helse fremgår til sammenligning at det skal bidra til rask diagnostikk og behandling uten medisinsk begrunnet ventetid slik at pasientene opplever et helhetlig, godt organisert og forutsigbart forløp.

Det fremgår at samhandlingsforløpet varighet er:

«Samhandlingsforløpet starter når det er bestemt hvilket fosterhjem et barn skal flytte til, og avsluttes når alle tjenester barnet skal ha, er reetablert.»

Norsk Fosterhjemsforening stiller spørsmål ved hvorfor samhandlingsforløpet defineres til å vare så kort. Mange fosterbarn lever hele sitt liv i fosterhjemmet, forløpet må jo dekke dette. Et samhandlingsforløp må ivareta kvalitet i den offentlige omsorgen for barnets liv så lenge det er i fosterhjemmet. En rekke spørsmål oppstår i forbindelse med en fosterhjems plassering. Et samhandlingsforløp må søke å gi løsning på de utfordringer som medfører utilsiktede flyttinger, og som innebærer trusler mot kvaliteten. Planlegging av sentrale faser for barnets hjelp og støtte til utvikling må inn, bla hjelp i overganger som utfordringer knyttet til ulike aldre og også samhandling med sikte på ettervernfasen. Dette savner vi. Det er imidlertid også punkter under overskriften familieetablering og ny hverdag som går på hvordan hindre brudd i fosterhjem og fremme stabilitet, hvilket jo leder hen mot at samhandlingsforløpet varer lenger enn til selve flyttefasen er over. Dette må klargjøres.

Varighet av forløpet inntil tjenester er «retablert» slik teksten lyder, synes å gå på tilfeller hvor man har et eksisterende tjenestetilbud til barnet før flytting, som skal videreføres eller gjenetableres i fosterhjemmet. Hva med alle tilfeller hvor barnet først når det kommer i fosterhjemmet skal utredes og tiltak som følge av dette skal etableres? Det er jo hovedregelen for mange barn i dag som plasseres i fosterhjem, at de ikke er utredet. Utredning av barnet savner vi som et meget viktig punkt av samhandlingsforløpet, og hvilke konsekvenser dette har for det videre forløpet med tjenesteetablering, betydning for fosterhjemmet mm. Hvem kan kreve utredning av barnet? Fosterforeldre opplever en rekke ganger å motta et barn som ikke er utredet, og de er ofte ikke i posisjon til å kreve utredning. Dette må det skrives noe om.

Hvem er målgruppe for samhandlingen?

I veileder for pakkeforløp for bla prostatakreft står det at formålet er å bedre samhandling mellom definerte instanser. Dette er definert til bedre samhandling mellom fastlegene og spesialisthelsetjenesten, mellom helseforetak og internt i det enkelte foretak, dette mangler så vidt vi kan se en definisjon av i samhandlingsforløpet, selv om navnet peker hen mot nettopp samhandling. Hvem er det som er målgruppe for veilederen og skal samhandle? Det bør angis tydeligere, retter den seg mot aktører også utenfor barnevernet? Det er klargjørende om dette presiseres.

Norsk Fosterhjemsforening anser det hensiktsmessig med en angivelse i innledningen med definisjon av hovedmål og visjon for fosterhjemsområdet. Her kan det hentes inspirasjon fra pakkeforløpet innen helse: F.eks. kan det angis i innledningen at Norge skal bli et foregangsland for trygge og stabile fosterhjem, hvor fosterbarn kjenner trygghet og omsorg, hvor fosterhjem opplever godt samarbeid med barneverntjeneste og tilgrensende tjenester og rettferdige og forutsigbare rammevilkår, og hvor man har fokus på fremming av godt samarbeid mellom foreldre, fosterforeldre og barneverntjeneste til barnets beste. Det kan videre angis i samhandlingsforløpet som bakgrunnstekst at det er viktig å arbeide for å forbedre mulighetene for normale liv for fosterbarna. Videre at forskning viser at fosterbarn har forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker og de har større risiko for å falle ut av skole og arbeid etter at de har blitt voksne. Risiko for skjevutvikling og marginaliserte liv øker dersom barnet har flere plasseringer bak seg.

Det kan understrekes, og aldri fremheves for ofte – at det er et godt samarbeid mellom aktørene som er tette på fosterbarnet, det vil si foreldre, fosterforeldre og barneverntjenesten er alfa og omega for om plasseringen skal bli vellykket for barnet. Ved konfliktfylte forhold hos disse partene, vil barnet lett komme i en skuddsone – noe som sannsynligvis vil være utviklingshemmende for barnet. Dette vil også kunne føre til at barnet utvikler fiendtlighet mot en eller flere av de viktige voksenpersonene. Dette bidrar til at barnet må bruke sine krefter på krisehåndtering i stedet for på utvikling.

I rapport fra mht utilsiktede flyttinger 2013-15 utarbeidet av Bufetat, anbefaler arbeidsgruppen at:

«det kommunale og det statlige barnevernet ser på hvordan vi sammen kan arbeide for å redusere antall utilsiktede flyttinger, blant annet hvordan barnevernet kan gi bedre informasjon før plassering og hvordan det kan settes inn gode tiltak når det oppstår kritiske perioder i hjemmet, jf. rapporten s. 2.»

Norsk Fosterhjemsforening anser at nettopp dette må danne formålet med samhandlingsforløpet og være styrende for innholdet i denne.

Hvordan unngå utilsiktet flytting? Hva slags samhandling trengs da, og hvilke aktører kan bistå? Hva skal man gjøre i forhold til de utfordringer som typisk gjør at en utilsiktet flytting skjer, for å hindre at det skjer? Ved samarbeidsproblemer mellom viktige voksenpersoner for fosterbarna, vil det dessuten være større risiko for opphør av fosterhjems plasseringen. Dette viser blant annet den nevnte rapport fra Bufetat vest og sør om utilsiktede flyttinger av fosterbarn. At fosterbarn må flytte før tiden naturlig er inne for dette, er i utgangspunktet det verste som kan skje barnet. Noen ganger vil det være helt nødvendig med en utilsiktet flytting, men i det store og det hele vil dette være svært uheldig for barnet. Forskning viser tydelig at jo flere ganger barnet har flyttet, jo mer marginalisert blir det i forhold til å klare seg som voksen.

Vi må være opptatt av hva som fremmer god utvikling etter at fosterbarn flyttes i fosterhjem. Konflikter mellom foreldre, fosterforeldre og barnevernet, vil etter all sannsynlighet være utviklingshemmende og øke risikoen for skjevutvikling hos barnet. Å knytte bruk av samhandlingsforløpet til samarbeid og samhandling mellom de tre foreldrene, (foreldre, fosterforeldre og barnevernstjenesten) vil synliggjøre for alle parter hvor viktig dette er.

Årsak til brudd/ nesten brudd iht rapportens oppsummering:

Sterk mistillit som en del fosterforeldre har til ansatte i barnevernet, og som først og fremst går på informasjonen fosterforeldre mener de fikk om barnet før plassering. Dels går dette på at man får for lite informasjon, dels feilinformasjon, dels at informasjon holdes tilbake.

Bruk av tiltak i den kritiske fasen i håp om å unngå brudd. Fosterforeldre svarer at det i mange tilfeller er forsøkt få eller ingen tiltak i den kritiske fasen, men at der man unngår brudd i siste liten rapporterer om tiltak som er satt inn og som har hatt positiv effekt.

Oppfølging de har fått etter brudd er for dårlig, rapporteres av mange fosterhjem.

Vi anser at samhandlingsforløpet må adressere disse utfordringene dersom den skal i større grad bidra til heving av kvalitet i fosterhjemsområdet. Foreningen vil derfor be om at det raskt startes et arbeid der samhandlingsforløpet innlemmer temaet utilsiktet flytting fra fosterhjem. Dette er kanskje det mest kritiske temaet innenfor fosterhjemsomsorgen i dag.

2. Definerings av den informasjon som skal gis

Det fremgår av flere punkter at det skal gis informasjon om mye forskjellig fra barnevernstjenesten til fosterforeldre og andre instanser, men uten at innholdet i informasjonen er definert. Norsk Fosterhjemsforening anser at man også i mye større grad må angi helt konkret teksten i den informasjon som skal gis. Dermed sikres at kvaliteten på informasjonen blir undergitt en kvalitetssikring, og ikke blir avhengig av den enkelte saksbehandlers kunnskapsnivå rundt omkring i landet. Da vil også det enkelte fosterhjem kunne gå inn og lese dette i tillegg til den muntlige informasjonen man får i møter med barneverntjenesten, og barneverntjenesten har da skriftlig informasjon som kan gjennomgås i møtet. Det blir ofte mye informasjon som gis, og det å få det skriftlig er nyttig. Enkelte

vurderinger er det også nyttig at man gir eksempler på og anvisning på mht utøving av saksbehandlers skjønn: Eksempel: hvor mye informasjon skal fosterforeldre få mht fosterbarnet? Av rapport om utilsiktede flyttinger var mangelfull informasjon til fosterforeldre er en stor grunn til at fosterforeldre hadde mistillit til barneverntjenesten.

3. Gjennomgang av enkelte punkter i samhandlingsforløpet

Samhandlingsforløpet er inndelt i fire faser:

Forberedelser, innflytting, familieetablering og ny hverdag, oppfølging. Hvert av punktene har en rekke underpunkter. Vi kommenterer enkelte av punktene.

Forberedelser

Det fremgår at det skal avholdes forventingsamtale. Norsk Fosterhjemsforening peker på at formålet med forventningssamtale er å gi fosterforeldrene et realistisk bilde av det oppdrag de tar på seg, på hvilke betingelser, påpekning av hva som er sikkert og hva som er usikkert. Foreningen får tilbakemelding fra en god del fosterforeldre om at det ikke er samsvar med det man ble stilt i utsikt og kunne forvente i forkant av plassering, og slik det faktisk ble etter plassering. Forventningssamtalen og det at fosterhjemmet har fått en grundig prosess i forkant av å ta på seg oppdraget er dermed meget viktig. Fosterforeldres forventninger bør skrives ned og være en del av sakens dokumenter, samt det som formidles fra barneverntjenestens side. Norsk Fosterhjemsforening peker på at det er mange store tema som skal gjennomgås under dette punktet, slik at det må settes av tid til flere møter til forventningssamtalen. Fosterforeldre er ofte så opptatt av at de skal få et barn, at de ikke alltid får med seg nok info mht det som formidles. Det er viktig med toveis kommunikasjon. Hva slags forventning fosterforeldre kan ha til barneverntjenesten er viktig at nedfelles skriftlig.

Samtalene med fosterforeldre bør skje før man har inngått fosterhjemsavtalen. Fosterhjemsavtalen bør inngås før barnet er plassert. Det er viktig at alt av viktig informasjon som sies nedfelles skriftlig.

Det nærmere innhold i det som skal formidles, av generell karakter bør som tidligere nevnt utformes og ligge som dokument i samhandlingsforløpet for å sikre at riktig og fyllestgjørende informasjon formidles. F.eks. – hva betyr hvert enkelt punkt i fosterhjemsavtalen? Hva er Bufetat sin rolle? Forslag til tekst bør legges ut under disse punktene.

Ikke alle fosterforeldre har gjennomgått et PRIDE kurs, informasjon fra PRIDE bør også komme her.

Det er viktig å få god forklaring mht hva hvert punkt i fosterhjemsavtalen innebærer for fosterforeldrene.

Hva er usikkert mht barnets problematikk og hva er sikkert? Det er meget viktig at fosterforeldre blir kjent med. Foreningen får tilbakemelding fra fosterforeldre som forteller at de ikke har vært kjent med hvilke alvorlige forhold fosterbarnet har vært utsatt for. Dette kan være avgjørende informasjon for om fosterforeldre ser seg i stand til å ta på seg

ansvaret med et slikt omsorgsoppdrag. Dersom ikke fosterforeldre sikres informasjon om fosterbarnets bakgrunn og traumebelastning, er det vanskelig å settes i stand til å gi barnet riktig omsorg for barnet og kunne sikre at det får det som trengs. Det kan være informasjon som fosterforeldre ikke får, som gjør at de aldri ville tatt på seg fosterhjemsoppdraget om de hadde fått det. Mange fosterforeldre melder at de er uforberedt på det å stå i avvisning fra fosterbarnet, og vansker med å se at fosterbarnet ikke blir bedre. Dette kan være årsak til flere brudd i fosterhjemmet.

Vi opplever også at enkelte fosterforeldre ikke har helt sentral informasjon om grunnlaget for plassering – er det frivillig plassering eller ikke, og hvilke konsekvenser dette innebærer.

Det er viktig at fosterforeldre informeres nøye mht hva som ligger i det å ha den daglige omsorgen, og hvilke beslutninger som de ikke kan påvirke. Trekantforholdet mellom de ulike foreldremyndigheter bør forklares nærmere (hva kan foreldre bestemme, hva kan barneverntjenesten bestemme, hva kan fosterforeldre bestemme).

Samvær må komme opp som et eget punkt i tillegg til de øvrige punkter listet opp.

Fosterforeldre må innprentes at de blir en offentlig familie og hva det i praksis innebærer bør beskrives.

Rettsaker om tilbakeføring og samværsrett må fosterforeldre grundig informeres om. Dette innebærer en stor belastning for en god del, og hvilken rolle de da må ha.

Det bør være et eget punkt som heter: Hva skjer hvis ... og så kan man si en del typiske utfordringer som oppstår i forbindelse med en fosterhjems plassering.

Fosterforeldrene må informeres om hva slags veiledning de kan basere seg på å få. Riktig veiledning er av særdeles stor betydning for at fosterhjemmet skal klare utfordringene de står i. Mange opplever å bli stående alene om krevende fosterbarn med tung bagasje.

Fosterforeldres rett til avlastning er ikke omtalt, så vidt vi kan se. Det er også av sentral betydning for en god del fosterhjem.

Oppfølging av fosterhjemmets biologiske barn må fremgå. De må få et særskilt punkt hvor det fremgår at disse skal ivaretas av barneverntjenesten og deres utvikling også følges. Flere brudd i fosterhjem innebærer vansker i forhold til biologiske barn.

Fosterhjemsavtalen

Det er en god del punkter som står under fasen **Familieetablering og ny hverdag** men som temamessig hører inn under punktet **Forberedelser** hvor fosterhjemsavtalen behandles og også arbeidsgodtgjøring, og som er informasjon av stor betydning for fosterforeldres forventninger. Punktet Fosterforeldrenes rettigheter og plikter bør derfor flyttes til punktet forberedelser der hvor fosterhjemsavtalen behandles.

Fosterforeldrenes arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter (vedlegg til fosterhjemsavtalen) er her av sentral betydning. Til dette punktet må konsekvensene komme frem og forklares nøye. Konsekvensen av at man ikke har status som arbeidstaker er avgjørende betydning, jf. det som er anført andre steder i høringsbrevet vårt.

Til punkt arbeidsgodtgjøring og utgiftsdekning og til punktet fosterhjemsavtale

Fosterforeldre må informeres om at barneverntjenesten ensidig kan endre økonomiske rammebetingelser og arbeidsgodtgjøring underveis i plasseringen, og at dette kan endre forutsetningen for plasseringen. Beslutning om arbeidsgodtgjøring er ikke enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages til en klageinstans. Fosterforeldre må gjøres kjent med at de ikke har noen klagemulighet på endringer fra barnevernstjenestens side om de er uenig med barneverntjenesten om at forutsetningene endres og dette oppleves urimelig. Bufdir har i et brev til fylkesmannsembetene av 18.10.2016 om fosterhjemsavtalen og fylkesmennenes tilsynsansvar likevel understreket at fylkesmennene kan åpne tilsynssak ved enkelte konflikter som springer ut av fosterhjemsavtalen. Dette brevet bør legges under lenker. Fosterforeldre å informeres om at dersom barneverntjenesten ikke holder sin avtale, er fosterforeldre henvist til retten og må betale kostnaden selv forbundet med dette.

Konsekvensen av frikjøp

Konsekvensen av evt frikjøp må barneverntjenesten nøye informeres om. Dersom fosterforeldre går fra en lønnet jobb utenfor hjemmet og over til å bli frikjøpt av barneverntjenesten, står de juridisk og økonomisk meget svakt. Lengden på en slik avtale om godtgjøring med barnevernet kan være fra måned til måned.

Enkelte fosterforeldre opplever å ha avtale med barneverntjenesten om å frikjøpes i ett år fra sitt arbeid utenfor hjemmet i forbindelse med fosterhjems plasseringen, og har forventning om å gå tilbake i arbeide deretter. Enkelte opplever etter hvert at de ikke kommer tilbake i jobb som følge av barnets særskilte behov som er langt større enn de var stilt i utsikt. Det kan få som konsekvens at fosterforeldre etter hvert må si opp sitt lønnede arbeide utenfor hjemmet, uten noen rettigheter som arbeidstakere har til tjenestepensjon, sykepenger de første 16 dagene, og andre rettigheter som er en selvfølge i arbeidslivet. Det er ikke uten videre lett å få rettigheter til dagpenger dersom man etter hvert kan gå ut i arbeid.

Manglende pensjonsrettigheter og sykepenger

Betydningen av at man ikke har rett til tjenestepensjon dersom man frikjøpes fra arbeid må grundig informeres om. Mange fosterforeldre kommer meget dårlig ut økonomisk, etter i mange år å ha tatt seg av fosterbarn fordi de ikke har rettigheter som arbeidstakere i forhold til pensjon og andre ytelser. Dersom fosterforeldre utsettes for skade fra et fosterbarn så har de ingen rettigheter til yrkesskadedekning og yrkesskadeforsikring slik ansatte har. Ettersom stadig flere fosterbarn har alvorlige traumer og vært utsatt for belastninger, er dette med utagering ikke helt upraktisk. Det forhold at man ikke har rettigheter som arbeidstaker er det meget viktig å ta grundig. Manglende sykepengerrettigheter de 16 første dagene bør barneverntjenesten avtale om evt skal dekkes ved Barneverntjenestens forsikring hos NAV.

Fosterforeldre og NAV regelverket

Fosterforeldres manglende rettigheter i forhold til NAV regelverket må det informeres om under forventningssamtalen. Ingen fosterforeldre er klar over hvor vanskelig situasjon de får dersom de kommer i situasjon hvor de kommer på arbeidsavklaringspenger, dagpenger eller blir uføre når de også er fosterforeldre. Det at de er fosterforeldre og mottar fosterhjemsgodtgjørelse, medfører i dag at de kommer vesentlig dårligere ut i forhold til NAV ytelser enn personer som ikke mottar fosterhjemsgodtgjørelse. Fosterforeldre som blir

syke, arbeidsledige eller kommer på uførepensjon risikerer å enten ikke kvalifisere til ytelse til livsopphold fra NAV eller at denne reduseres kraftig. I dag får også en god del fosterforeldre tilbakesøkningskrav fra NAV, fordi de ikke har forstått at man ved arbeidsledighetstrygd eller arbeidsavklaringspenger må føre opp fosterhjemsgodtgjørelsen etter kompliserte regler som i praksis gir kraftig avkortning i trygdeutbetalinger. Det er viktig at barnevernstjenesten ivaretar forholdet til NAV regelverket og sikrer det praktiske slik at fosterhjemmet ikke kommer ut som svarteper her. I dag er det vedtatt en overgangsordning fra Stortingets side, men denne har ikke trådt i kraft, omfanget er usikkert, og varigheten likedan.

Under punktet arbeidsgodtgjøring fremgår at evt ekstraressurser eller forsterkingstiltak skal barneverntjenesten avtale med Bufetat. I forhold til iverksetting av den vedtatte lov om barnevernreformen hvor kommunen selv skal stå for finansering av fosterhjem vil vel dette punktet om Bufetat etter hvert utgå?

Informasjon om fylkesmannens rolle

Det bør informeres om hvilken rolle Fylkesmannen har, og hvilken støtte fosterhjemmet kan få der, i tilfeller hvor man opplever vansker i forhold til barneverntjenesten, og oppfølging av fosterhjemsavtalen.

Fosterforeldre må informeres om netthets – problematikk, og hva man kan risikere å utsettes for i den forbindelse. Fosterforeldre opplever ofte at de blir stående alene som følge av at de ikke er ansatt men kun er kontraktsmedhjelpere. Dersom ansatte i det offentlige utsettes for hets så har de rettigheter som arbeidstagere, fosterforeldre står i dag i utgangspunktet alene i slike belastninger. Her utarbeides en veileder i Bufdir men pt er vi ikke kjent med status for denne.

Lag planer for barnets omsorgssituasjon

Ad punktet: Gi barnet rett til medvirkning og innflytelse

Vi anser det viktig å forklare nærmere hvilke rettigheter barnet har til medvirkning, og samtidig hva medvirkning innebærer, og at barnet ikke har noen plikt til medvirkning.

Hvor bør barnets rett til tillitsperson nevnes? Det bør forklares hva det innebærer, kan fosterforeldre opptre som tillitsperson når barnet skal medvirke?

Ad punktet: Bevar barnets relasjoner

Det er viktig at fosterbarnet får sikring av kunnskap om sin livshistorie - og at det lages en livsbok, dette må formidles til barnet. Boken omhandler også metoder for å styrke barnets identitet. Vi kan ikke se at dette er beskrevet i samhandlingsforløpet.

Ad punktet oppfølging av barnets foreldre:

Her må det være en skrivefeil i 3 avsnitt ovenfra, siste setning; hvor det heter: Fosterforeldrene bør ha fått tilbud innen fire uker etter omsorgsovertagelsen. Her menes vel foreldrene, og ikke fosterforeldrene.

Ad punktet forberedelse av barnet:

Det bør stå at tillitsperson og tilsynsperson også er involvert. Barnet må forklares hva disse personene har som rolle, det må også forklares til fosterforeldre. Hva innebærer rollen og hva kan de bestemme?

Ad punktet besøke fosterhjemmet før innflytting her fremgår punktet å gjenta informasjonen som dere gir til barnet, og her kan tilføyes også til fosterforeldrene.

Hvem oversetter og tilgjengeliggjør byråkratisk språk til et språk barnet kan forstå?

Familieetablering og ny hverdag

Ad punktet Fosterhjemstjenestens vakttelefon:

Norsk Fosterhjemstjenesten etterlyser en evaluering av vakttelefonen. Vi tror fosterforeldre ikke er kjent med denne muligheten. Så vidt vi har hørt, vises det til saksbehandler som kan kontaktes mandag morgen. Våre medlemmer tilhørende kommunal sektor rapporterer å være mye alene om ansvaret etter vanlig kontortid. Dette i motsetning til fosterhjem til private leverandører.

Ad punktet hvorfor ender noen fosterhjems plasseringer med brudd

Her bør man gjengi de forhold som fremkommer i tidligere omtalte rapport fra Bufetat om utilsiktet flytting, hvor bla tiltak settes inn alt for sent fra barnevernstjenestens side. Det er uklart hva som ligger i setningen «manglende følelsesmessige forpliktelser». Vi anser ikke at det som står her gjengir fyllestgjørende hvorfor fosterhjems plasseringer fører til brudd.

Vi savner punkt om oppfølging av alle personer i fosterhjemmet etter en utilsiktet flytting. En samtale er ikke nok. I enkelte tilfelle må man ha hjelp til sorgbearbeidelse, og sørge for ivaretagelse av relasjonen i fortsettelsen.

Ad punktet hvordan sikre stabilitet i fosterhjemmet: her nevntes veiledning fra Bufetat, men det går vel ut som følge av vedtagelse av barnevernreformen?

Veiledning må være et tilbud gjennom hele fosterhjems plasseringen og ikke kun det første året.

Det må angis krav til tilgjengelighet for saksbehandler og sikring av at fosterhjemmet alltid får kontakt og støtte fra barneverntjenesten.

Vi savner beskrivelse av frist for når faglig kompetent veileder skal gjøres tilgjengelig for fosterhjemmet. Dette er av stor betydning for fosterhjemmets evne til å stå i oppdraget. Det bør også være krav om tilbakemelding fra fosterhjemmet i forholdet til utbytte av veiledningen. En rekke fosterhjem får ikke tilgang til kvalifisert veiledning.

Ad punktet Fosterforeldrenes rettigheter og plikter

Som tidligere nevnt bør dette flyttes over til punktet under Forberedelser, som går på fosterhjemsavtalen.

Ad punktet fosterforeldrenes rettigheter i en rettssak

Det fremgår litt motstridende hvilke rettigheter fosterforeldre har i barnevernssaker, og dette avsnittet bør skrives klarere.

Mht vedtak om flytting iht barnevernloven § 4-17 bør fremgå vilkårene for at barnevernstjenesten kan fatte flyttevedtak, og hvilken informasjon barnevernstjenesten plikter å gi fosterforeldrene i den sammenheng om at de kan klage og søke om å få innvilget partsrettigheter. Flyttevedtak kan kun fattes dersom endrede forhold gjør det nødvendig, eller dersom det må anses til beste for barnet. Vilkårene for å få innvilget partsrettigheter bør det også informeres om. Dette er et viktig punkt for mange fosterforeldre, og Norsk Fosterhjemsforening opplever gjennom henvendelser hit at fosterforeldre ikke er kjent med at de har adgang til å påklage flyttevedtak og kreve partsstatus. Enkelte fosterforeldre er redd for at barnevernstjenesten skal flytte barnet dersom det oppstår uenighet om forhold i samarbeidet. Dette kan ikke utgjøre en gyldig hjemmel iht loven til flytting av fosterbarnet.

Hvilken adgang fosterforeldre har til innsyn i saken iht forvaltningslov og personopplysningslov bør det redegjøres for. En del fosterforeldre opplever at de ikke får tilgang til nødvendig informasjon.

Til punktet Når utløses fosterhjemmets rettigheter:

Det må være når partene har signert en juridisk forpliktende avtale om å påta seg oppdraget som fosterhjem.

Til punktet Barnets rett til samvær med familie:

Det bør fremgå at endring av samvær ikke kan avtales uten at fosterforeldre er hørt.

Det bør for øvrig være et eget punkt i samhandlingsforløpet som spesielt redegjør for barnets rettigheter i hele samhandlingsforløpet, i tillegg til punktet fosterforeldres rettigheter og plikter. Hva slags rettigheter har fosterbarn i fosterhjem?

Oppfølging

Ad punktet oppfølging av fosterhjemmet

Det blir uklart når det står at fosterhjemmet er involvert i oppfølging av fosterhjemmet.

Det bør fremgå et punkt om utredning av fosterbarnet, og at barnevernstjenesten er forpliktet til å sørge for at dette gjennomføres.

Ad punktet Individuell veiledning av fosterhjemmet

Ad punktet hvis barnet har spesielle behov: her fremgår det at fosterhjemmet kan få gruppeveiledning. Når overskriften er individuell veiledning så blir det lite sammenheng.

4. Implementering og evaluering

Når de viktige temaene er på plass i samhandlingsforløpet, er Implementeringen viktig. Det er lettere å ta det i bruk når det er en nettressurs. Det er imidlertid viktig å ikke ta det for gitt at en nettressurs «selger» seg selv. Det er viktig å utnytte den egenskapen som en nettressurs har når det gjelder tilgjengelighet, til å få flest mulig til å bruke samhandlingsforløpet som de gode rammene forløpet kan være for viktige prosesser innenfor fosterhjemsomsorgen – både på makro- og mikronivå.

Videre bør samhandlingsforløpet evalueres i forhold til aktørene som den er ment å ivareta.

Med vennlig hilsen

Torunn Hauken Aks
Styreleder

Tove M S Wahlstrøm
Generalsekretær